

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 2CoCsp/31/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6121264686
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Mariana Muránska
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2024:6121264686.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Mariany Muránskej a členov senátu JUDr. Mareka Kohúta a JUDr. Martina Barana v spore žalobcu: Prvá stavebná sporiteľňa, a.s., so sídlom Bajkalská 30, 829 48 Bratislava - Ružinov, IČO: 31 335 004, právne zastúpený KUBINEC & PARTNERS advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Skuteckého 6, 974 041 Banská Bystrica, IČO: 36 851 574, proti žalovanému: 1./ Z. O., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. XX, XXX XX E. a 2./ Z. O., rod. K., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom E. XX, XXX XX E., obaja právne zastúpení Mgr. Matúš Macko, advokát, so sídlom Karpatská 804/10, 089 01 Svidník, IČO: 50 424 777, o zaplatenie 39,810,4 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Svidník, č. k. 6Csp/85/2021 - 105, zo dňa 23.02.2023, takto jednohlasne

rozhodol:

- Potvrďuje rozsudok vo výrokoch II. a III.
- Nepriznáva stranám náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „súd“) napadnutým uznesením rozhodol(cit.):

I. „Žalovaní 1/ a 2/ sú povinní zaplatiť žalobcovi istinu vo výške 9 383,62 eura s úrokom z omeškania 5 % ročne zo sumy 9 383,62 eura od 22.9.2018 do zaplatenia v pravidelných mesačných splátkach po 150 eur splatných vždy do 15 - dňa toho ktorého mesiaca počnúc mesiacom nasledujúcim po právoplatnosti tohto rozsudku do úplného zaplatenia dlhu s tým, že v prípade nezaplatenia jednej splátky sa stane splatným celý dlh.

II. Vo zvyšku žalobu zamietá.

III. Žalovaným 1/ a 2/ priznáva proti žalobcovi náhradu trov konania v rozsahu 52,86 %, o výške ktorých bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením vydaným súdnym úradníkom.“

2. Rozhodnutie právne odôvodnil ust. § 37 ods. 1, § 39, § 52 ods. 1 a 2, § 53 ods. 9, § 565 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „Občiansky zákonník“), § 497 a § 499 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník (ďalej len „Obchodný zákonník“), § 1 ods. 1 a 2, § 2, § 7 ods. 1 a 2, § 9 ods. 1 a 9 a § 11 ods. 1 a 2 zákona č. 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov (ďalej len „ZoSÚ“).

3. Vykonaným dokazovaním mal súd prvej inštancie za preukázané, že žalobca sa podanou žalobou domáhal, aby upomínací súd zaviazal žalovaného na zaplatenie sumy 39 810,40 eur. Žalobu odôvodnil tým, že na základe Zmluvy o stavebnom sporení č. XXXXXXXX XXX, bola so žalovanými uzatvorená Zmluva o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXX XXX zo dňa 30.10.2017, v súlade s ktorou im žalobca poskytol medziúver č. XXXXXXXX XXX vo výške 38 600 eur. Žalovaní mali úver splácať v pravidelných 150 mesačných splátkach v sume 199,12 eur. Termín konečnej splatnosti bol stanovený na deň 15.10.2037 a doba trvania zmluvy dohodnutá na 20 rokov. Zároveň žalobca uviedol, že v zmysle čl. VIII. bod 8.1 zmluvy o úvere, poplatok za spracovanie úveru sa zúčtoval pri prvej výplate medziúveru tak, že

celková výška vyplateného medziúveru bola znížená o výšku tohto poplatku. Žalovaní sa zaviazali splatiť úver pravidelnými mesačnými splátkami jednou sumou vo výške 296,50 eur, ktoré boli povinní uhrádzať na účet konta stavebného sporenia. Nakoľko žalovaní prestali poskytnutý úver splácať riadne a včas, žalobca ich listom zo dňa 31.07.2018 vyzval na doplatenie omeškaných splátok, pričom ich upozornil na možnosť zosplatnenia predmetného úveru. Z Oznámenia o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru z dňa 21.09.2018 vyplýva, že žalobca ku dňu 21.09.2018 vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru a žiadal ich vrátiť dlžnú sumu vrátane príslušenstva, ktorá ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti predstavovala sumu 39 855,40 eur. Súd z výpisu účtu zosplatneného medziúveru zistil, že dlžná suma ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti predstavovala sumu 39 810,40 eur.

4. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že Oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti zo dňa 21.9.2018 je potrebné považovať za neplatný a neurčitý právny úkon v zmysle ust. § 37 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti poukázal na to, že v Oznámení o vyhlásení mimoriadnej splatnosti zo dňa 21.09.2018 absentovala informácia pre nezaplatenie ktorej splátky pristúpil žalobca k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti. V odôvodnení rozhodnutia ďalej uviedol, že v konaní mal za preukázané, že v danom prípade sa právny vzťah medzi stranami sporu spravuje ustanoveniami Občianskeho zákonníka a Zákonom o spotrebiteľských úveroch. Ďalej uviedol, že v konaní nebolo sporné, že žalobca dňa 30.10.2017 uzatvoril ako veriteľ so žalovaným ako dlžníkom zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej im poskytol spotrebiteľský úver vo výške 38 600 eur, a to ako medziúver k zmluve o stavebnom sporení. Zároveň uviedol, že z upozornení adresovaných žalovaným v 1./ a v 2./ rade bolo zrejmé, že žalobca ich vyzval na úhradu omeškaných splátok. Taktiež uviedol, že z Oznámenia o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru zo dňa 21.09.2018 mal za preukázané, že žalobca ku dňu 21.09.2018 vyhlásil mimoriadnu splatnosť úveru a žiadal vrátiť celú dlžnú sumu spolu s príslušenstvom, pričom táto ku dňu vyhlásenia mimoriadnej splatnosti predstavovala sumu 39 855,40 eur. V súvislosti s neuvedením informácie ohľadne splátky, pre ktorú pristúpil k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti odkázal na rozhodnutia Krajského súdu Prešov, sp. zn. 6Co/26/2017 zo dňa 28.06.2017, ktorý zdôraznil, že tento údaj je dôležitý a to najmä pre stanovenie začiatku plynutia premĺčacej doby. V danom prípade súd dospel k záveru, že nedošlo k platnému zosplatneniu úveru, nakoľko bola žaloba podaná vo veľkej časti predčasne. Zároveň uviedol, že žalobca nepostupoval pri poskytovaní spotrebiteľského úveru s odbornou starostlivosťou keď neskúmal bonitu žalovaných tak, ako to vyžaduje ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ. Zdôraznil, že bolo na žalobcovi, aby v konaní preukázal splnenie uvedenej povinnosti, pričom uviedol, že žalobca doklady o príjme žalovaných predložil až dodatočne, po výzve súdu. S poukazom na konštrukciu zákonného ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ uviedol, že pre naplnenie podmienok uvedených v danom ustanovení nepostačuje len formálne zistenie základných informácií o výške príjmov a výdavkov spotrebiteľa, ale aj ich preukázanie a odborné posúdenie. Vzhľadom na to, že čistý príjem žalovaných nedosahoval sumu 420 eur, mali byť žalobcom vyhodnotení ako nespĺňajúci podmienky poskytnutia úveru. Zároveň žalobca nezohľadnil skutočnosť, že v čase poskytnutia úveru žalovaní mali ešte jeden existujúci úver na stavebné sporenie s výškou splátky 276 eur mesačne a ešte jeden, ktorý bol ukončený predčasne. V závere rozhodnutia súd konštatoval, že dôsledkom zanedbania povinnosti vymedzenej v ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ je potrebné poskytnutý úver považovať podľa § 11 ods. 2 ZoSÚ za bezúročný a bezpoplatkov. Tieto pochybenia žalobcu mali aj za následok, že nemohol v danom prípade požadovať splatenie predmetného úveru jednorazovo, a preto nemohlo dôjsť k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti. Vzhľadom na to, že doteraz nastala splatnosť 64 splátok spolu vo výške 10 293,12 eura, pričom žalovaní v 1./ a v 2./ rade zaplatili splátky vo výške 909,50 eura, súd zaviazal žalovaných na zaplatenie sumy vo výške 9 386,62 eur, tak ako o je uvedené vo výroku I. napadnutého rozhodnutia. Vzhľadom na žiadosť žalovaných a z predložených listinných dôkazov mal za preukázané, že nie je v možnostiach žalovaných splatiť celý dlh naraz a, a preto mal za to, že je dôvodné povoliť žalovaným splácanie dlhu v splátkach. Vo zvyšku žalobu zamietol ako nedôvodnú. O trovách konania rozhodol v zmysle ust. § 255 v spojení s ust. § 262 ods. 2 CSP, a to tak že úspešnejším žalovaným priznal náhradu trov konania v rozsahu 52,86 %.

5. Proti výroku II. a súvisiacemu výroku III. rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca, ktoré odôvodnil ust. § 365 ods. 1 písm. b), d), f), a h) CSP. Navrhol, aby odvolací súd rozhodnutie v napadnutom rozsahu zrušil a vrátil na ďalšie konanie. Namietal, že záver súdu o neplatnosti právneho úkonu - Oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti úveru - pre jeho neurčitosť v zmysle ust. § 37 Občianskeho zákonníka ja absolútne nesprávny. V tejto súvislosti odkázal na odôvodnenie napadnutého rozhodnutia, kde v bode 27. súd prvej inštancie poukázal na rozhodnutie Krajského súdu Prešov sp. zn. 6Co/26/2017, v ktorom súd zhrnul, že zosplatnenie úveru by mal obsahovať údaj o identifikácii nezaplatených splátok, pre ktorú k zosplatneniu došlo, nakoľko od tejto splátky sa začína počítat' premĺčacia doba podľa ust. § 103 Občianskeho zákonníka. Mal za to, že tento záver nezohľadňuje rozhodovaciu prax Najvyššieho súdu SR, ktorý skonštatoval, že aplikácia §

103 Občianskeho zákonníka by v takýchto sporoch viedla k narušeniu právnej istoty. Ďalej uviedol, že takéto odôvodnenie súdu prvej inštancie neobstojí, keďže začiatok plynutia premĺčacej doby sa v súlade s judikatúrou spravuje ust. § 101 v spojení s ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Žalobca v podanom odvolaní poukázal aj na odlišný názor krajských súdov, ktoré sa zaoberali potrebou špecifikácie splátky, na základe ktorej veriteľ pristúpil k využitiu svojho práva, pričom odkázal na rozsudok Krajského súdu v Nitre, zo dňa 31.03.2022, sp. zn. 7CoCsd/4/2021, resp. rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 09.06.2021, sp. zn. 5CoCdp/14/2021. V tejto súvislosti poukázal na požiadavku výkladu právneho úkonu v prospech jeho platnosti a nie neplatnosti, ktorá vyplýva z ustálenej rozhodovacej praxe. Ďalej žalobca uviedol, že v danom prípade splnil povinnosti vymedzené v ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ, nakoľko pri overovaní schopnosti žalovaných splácať spotrebiteľský úver vychádzal z viacerých údajov slúžiacich na overenie poskytnutých údajov. V tomto smere poukázal, že na posúdenie bonity žalovaných využil viacero zdrojov, ako napr. potvrdenie o príjme žalovaných, resp. výpisy zo sociálnej poisťovne, a taktiež aj výpisy zo spoločného registra bankových informácií. Záver súdu o tom, že žalobca hrubo porušil povinnosť vymedzenú v ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ je potrebné považovať a za arbitrálne a nepreskúmateľné. Namietal, že nebolo zrejmé na základe akých skutočností súd vychádzal, keď dospel k záveru, že čistý príjem žalovaných bol nižší ako suma 420 eur, čo malo byť dôvodom pre konštatovanie ich neschopnosti splácať spotrebiteľský úver. Uviedol, že v konaní predložil dôkazy, z ktorých vyplývalo, že čistý príjem žalovaných spolu predstavoval sumu vo výške 749,57 eur. Ďalej uviedol, že predmetný úver bol poskytnutý na refinancovanie pôvodného úveru žalovaných, pričom v tejto súvislosti poukázal na bod 4.2.1 a 4.2.1.2. Zmluvy o úvere. Nakoľko bol poskytnutý úver poskytnutý na refinancovanie pôvodného úveru, žalobca pri posudzovaní bonity nerátal s povinnosťou platiť v budúcnosti splátku, ktorá refinancovaním pôvodného úveru zanikla. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti mal za to, že splnil povinnosti ktoré mu ukladá ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ a jeho konanie nedosahovalo intenzitu hrubého porušenia povinnosti konať s odbornou starostlivosťou, keď vzhľadom na výklad predmetného ustanovenia posudzoval schopnosť žalovaných splácať spotrebiteľský úver overením údajov z registra SRBI. Namietal nesprávnosť a nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia, pričom poukázal na to, že v danom prípade bolo rozhodujúcou otázkou posúdenie toho, či zo strany žalobcu došlo k hrubému porušeniu povinností ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ, pričom mal za to, že právne posúdenie veci v napadnutom rozhodnutí absentuje.

6. Ďalšie vyjadrenia vo veci podané neboli.

7. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní (ustanovenie § 34 CSP, preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ustanovenia § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (ustanovenie § 385 CSP a contrario) tým, že miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia oznámil na úradnej tabuli súdu Krajského súdu v Prešove a na jeho webovej stránke najmenej 5 dní vopred a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

8. V odvolacom konaní z dispozičnej zásady vyplýva, že odvolací súd vec prejedná v medziach, v ktorých sa odvolateľ domáha prieskumu. Určením rozsahu napadnutia rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolateľ nielen vymedzuje to, ohľadne akých výrokov u rozhodnutia súdu prvej inštancie nastal suspenzívny účinok odvolania, ale súčasne stanoví medze, v ktorých je odvolací súd oprávnený a povinný rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmať.

9. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym procesným postupom, nesprávnym rozhodnutím vo veci, nesprávnym skutkovým zisteniam a nesprávnym právnym posúdením, teda, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

10. Súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností prijal správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia súdom prvej inštancie, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

11. K námietke porušenia práva na spravodlivý proces odvolací súd uvádza, že obsah práva na spravodlivý proces je pomerne široký, pričom medzi jeho zložky možno zaradiť predovšetkým právo na prístup súdu, právo na súd zriadený zákonom, právo na nezávislý a nestranný súd, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na riadne poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, zákaz ľubovôle, právo na vyporiadanie sa

so všetkými relevantnými skutočnosťami v konaní zo strany súdu, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, právo na preskúmanie rozhodnutia. Porušenie ktoréhokoľvek čiastkového práva strany sporu postupom súdu predstavuje pochybenie súdu. O naplnenie uvedeného odvolacieho dôvodu však pôjde vtedy, ak nesprávny procesný postup súdu znemožnil realizáciu práv strany sporu dosiahol určitú intenzitu, ktorá odôvodňuje záver o tom, že potom sa celé konanie nejaví ako spravodlivé. Konkrétne pochybenie súdu musí byť však hodnotené v kontexte celého konania, t.j. vplyv na ďalšie pochybenia, možnosť zvrátenia nesprávneho postupu, následky, atď.. Zároveň tiež nie je možné prehliadnuť, že niektoré čiastkové práva, ktoré tvoria právo na spravodlivý proces zákon normuje ako samostatné odvolacie dôvody. V predmetnom prípade mal odvolací súd za to, že táto odvolacia námietka nebola naplnená.

12. K námietke nesprávne zisteného skutkového stavu odvolací súd poznamenáva, že dokazovanie je procesný postup, ktorý je založený na vykonávaní jednotlivých dôkazných prostriedkov súdom a ich následnom zhodnotení. Význam dokazovania teda spočíva v získavaní dôležitých poznatkov na základe ktorých súd stanoví skutkový stav v prejednávanej veci a z ktorého potom vychádza a na ktorý následne aplikuje aj konkrétnu právnu normu, resp. právne normy, teda rozhoduje. Zistenie skutkového stavu, ktoré objektívne zodpovedá stavu veci je jednou z najdôležitejších činností v rámci sporového konania, pretože je základným predpokladom vôbec pre rozhodnutie súdu. Dôkazmi overený skutkový stav je významný však aj z hľadiska posúdenia správnosti tvrdení strán sporu a unesenia dôkazného bremena, ktoré je predpokladom ich úspešnosti, a to obzvlášť v sporovom konaní (primerane rozsudok NS SR sp. zn. 4Cdo/256/2012). Odvolací súd tiež zdôrazňuje aj to, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu a procesný postoj strany sporu zásadne nemôže bez ďalšieho dokazovania implikovať povinnosť súdu akceptovať návrhy, procesné úkony a obsah opravných prostriedkov a rozhodovať podľa nich. Súdy sú povinné na všetky uvedené procesné úkony primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným poriadkom, a to aj pri rešpektovaní druhu civilného procesu, v ktorom strana sporu uplatňuje svoje nárok alebo sa bráni proti ich uplatneniu, prípadne štádia civilného procesu. Odvolací súd nezistil naplnenie ani tejto odvolacej námietky.

13. K námietke o nesprávnom právnom posúdení odvolací súd poznamenáva, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O omyl ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (pozri napr. Najvyšší súd SR, sp. zn. 7 Cdo 7/2010). Odvolací súd má za to, že ani táto odvolacia námietka nebola naplnená.

14. Predmetom prieskumu odvolacieho súdu bol rozsudok vo výroku II., ktorým súd žalobu v prevyšujúcej časti zamietol, a v súvisiacom výroku o trovách konania (výrok III.).

15. Oboznámením sa s predloženým súdnym spisom má odvolací súd za preukázané, že medzi stranami sporu bola uzatvorená dňa 30.10.2017 Zmluva o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXX na základe ktorej žalobca poskytol žalovaným v 1./ a v 2./ rade spotrebiteľský úver vo výške 38 600 eur. V zmysle zmluvy mali žalovaní splácať úver v pravidelných 155 mesačných splátkach v sume po 199,12 eura. Termín konečnej splatnosti zmluvy bol dohodnutý na deň 15.10.2037, pričom doba trvania zmluvy bola určená na 20 rokov. Podľa zmluvy bola RPMN vo výške 6,55 %, priemerná hodnota RPMN 10,51 % a ročná úroková sadzba 6,19 %.

16. Odvolací súd v predmetnej veci nemal pochybnosti o tom, že predmetný vzťah medzi žalobcom a žalovaným je vzťahom spotrebiteľským. Uzatvorená Zmluva o spotrebiteľskom úvere je štandardnou formulárovou spotrebiteľskou zmluvou, kde žalobca vystupoval v postavení dodávateľa, pretože pri uzatváraní spotrebiteľskej zmluvy konal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti a žalovaný je spotrebiteľom, keďže pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekonal v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Odvolací súd na tomto mieste ešte zdôrazňuje, že základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že tieto sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednávanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny, pričom aj predmetná zmluva túto charakteristiku spĺňa.

17. Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie dospel k záveru, že v danom prípade je potrebné považovať Oznámenie o mimoriadnej splatnosti zo dňa 21.09.2018 úveru za neurčitý a neplatný úkon v zmysle ust. § 37 Občianskeho zákonníka. Následne súd prvej inštancie konštatoval, že žalobca v danom prípade hrubo porušil povinnosť stanovenú v ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ, keď uviedol, že mal za preukázané, že žalobca nepostupoval pri poskytovaní spotrebiteľského úveru s odbornou starostlivosťou. V zmysle uvedených skutočností dospel k záveru, že zanedbaním povinnosti vymedzenej v ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ je v spojení s ust. § 11 ods. 2 ZoSÚ považovať poskytnutý úver za bezúročný a bezpoplatkov. Zároveň dodal, že vzhľadom na uvedené skutočnosti nemohol žalobca požadovať jednorazové splatenie úveru. V zmysle uvedeného žalobu v prevyšujúcej časti zamietol. S uvedenými závermi sa však v podanom odvolaní vôbec nestotožnil žalobca, preto sa odvolací súd zaoberal otázkou, či došlo k naplneniu vytýkaných nedostatkov súdom prvej inštancie.

18. Podľa ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ účinného v čase uzavretia zmluvy, veriteľ je pred uzavretím zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo pred zmenou tejto zmluvy spočívajúcej v navýšení spotrebiteľského úveru povinný posúdiť s odbornou starostlivosťou schopnosť spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver, pričom berie do úvahy najmä dobu, na ktorú sa poskytuje spotrebiteľský úver, výšku spotrebiteľského úveru, príjem spotrebiteľa a prípadne aj účel spotrebiteľského úveru.

19. Podľa ust. § 11 ods. 2 ZoSÚ, ak veriteľ nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1, nie je oprávnený vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. V prípade hrubého porušenia povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje posudzovanie schopnosti splácať úver veriteľom bez akýchkoľvek údajov o príjmoch, výdavkoch a rodinnom stave spotrebiteľa alebo bez prihladenia na údaje z príslušnej databázy alebo registra na účely posudzovania schopnosti spotrebiteľa splácať spotrebiteľský úver. Za hrubé porušenie povinnosti podľa § 7 ods. 1 sa považuje aj porušenie ustanovení § 7 ods. 19 až 42.

20. Vychádzajúc z vyššie uvedených ustanovení odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť, že zatiaľ, čo ustanovenie § 7 ods. 1 ZoSÚ zakotvuje povinnosť veriteľa pred poskytnutím spotrebiteľského úveru s odbornou starostlivosťou posúdiť schopnosť spotrebiteľa splácať poskytovaný úver, ust. § 11 ZoSÚ vymedzuje sankcie, ktoré sú spojené s porušením tejto povinnosti. Okrem iného ust. § 11 ods. 2 ZoSÚ vymedzuje povinnosť veriteľa skúmať bonitu spotrebiteľa zisťovaním jeho príjmov a výdavkov, ako aj jeho lustráciou cez príslušné databázy, pričom nevykonanie jedného z týchto postupov znamená hrubé porušenie odbornej starostlivosti.

21. Podľa čl. 8 ods. 1 Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení Smernice Rady 87/102/EHS členské štáty zabezpečia, že veriteľ pred uzavretím zmluvy o úvere posúdi úverovú bonitu spotrebiteľa na základe dostatočných informácií získaných, ak je to vhodné, od spotrebiteľa a v prípade potreby na základe nahliadnutia do príslušnej databázy. Členské štáty, ktorých právne predpisy ukladajú veriteľovi povinnosť posúdiť úverovú bonitu spotrebiteľa na základe nahliadnutia do príslušnej databázy, si môžu túto povinnosť zachovať.

22. Podľa čl. 26 preambuly Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2008/48/ES o zmluvách o spotrebiteľskom úvere a o zrušení Smernice Rady 87/102/EHS členské štáty by mali prijať vhodné opatrenia na podporu zodpovedajúcich postupov počas všetkých fáz úverového vzťahu, berúc do úvahy osobitný charakter svojho trhu s úvermi. Tieto opatrenia môžu napríklad zahŕňať poskytovanie informácií a vzdelávanie spotrebiteľov vrátane upozornení o rizikách spojených s neplnením zmluvných ustanovení týkajúcich sa splátok a s nadmernou zadlženosťou. Najmä na rozvíjajúcom sa trhu s úvermi je dôležité, aby veritelia neposkytovali úvery nezodpovedne alebo bez predchádzajúceho posúdenia úverovej bonity, a aby členské štáty vykonávali potrebný dohľad na vyvarovanie sa takému správaniu a aby stanovili potrebné opatrenia na sankcionovanie veriteľov v takýchto prípadoch. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia o kreditnom riziku uvedené v smernici Európskeho parlamentu a Rady 2006/48/ES zo 14. júna 2006 o začatí a vykonávaní činností úverových inštitúcií, veritelia by mali byť zodpovední za individuálne kontroly úverovej bonity spotrebiteľa. Na tento účel by mali mať možnosť využiť informácie, ktoré im poskytol spotrebiteľ nielen počas prípravy príslušnej zmluvy o úvere, ale aj počas dlhodobého obchodného vzťahu. Orgány členských štátov by tiež mohli veriteľom poskytnúť vhodné pokyny a usmernenia. Aj spotrebiteľia by mali konať obozretne a dodržiavať svoje zmluvné povinnosti.

23. Odvolací súd v tomto kontexte zdôrazňuje, že zmyslom ustanovenia § 7 ods. 1 a nasl. odsekov je predovšetkým povinnosť veriteľa pri uzatváraní spotrebiteľských úverov konať s náležitou starostlivosťou, a najmä tak, aby o schopnosti spotrebiteľa splácať predmetný úver zistil rozhodujúce skutočnosti natoľko, aby posúdil, či zmluvný vzťah so spotrebiteľom v konečnej fáze uzavrie alebo nie. V rámci procesu získavania relevantných informácií za účelom posúdenia úverovej schopnosti spotrebiteľa tak veriteľ vychádza z informácií dodaných spotrebiteľom, ale aj z informácií, ktoré získava aj z iných dostupných zdrojov. Takto zhromaždené informácie je dodávateľ povinný vyhodnotiť a zistiť či ich možno považovať za dostatočné a posúdiť, ktoré informácie je potrebné ešte ďalej overiť. Zároveň je potrebné poukázať na skutočnosť, že v rámci procesu získavania informácií o schopnosti spotrebiteľa splácať úver je potrebné, aby aj spotrebiteľ bol v tomto procese aktívny a poskytol veriteľovi na jeho žiadosť úplné, presné a pravdivé údaje. To však neznamená, že veriteľ nie je povinný konať s odbornou starostlivosťou, a teda je povinný vyžiadať si od spotrebiteľa potrebné informácie a tieto následne riadne vyhodnotiť.

24. Zákon o spotrebiteľských úveroch kladie na veriteľa povinnosť pri skúmaní bonity spotrebiteľa postupovať s odbornou starostlivosťou, avšak zákonnú definíciu tohto pojmu vo svojich ustanoveniach neuvádza. Aj napriek absencii tejto zákonnej definície možno vychádzať z toho, že odborná starostlivosť predpokladá overovanie údajov, ktoré dlžník veriteľovi uviedol, resp. objektívne podložil minimálne potvrdením zamestnávateľa dlžníka. Zároveň neodmysliteľnou súčasťou je aj pri skúmaní bonity klienta využívať j verejne dostupné informácie, akými sú napr. štátom zverejňované informácie o životnom minime, existenčnom minime a tieto následne porovnávať so známymi alebo od spotrebiteľa zistenými informáciami o jeho príjmoch a výdavkoch (pozri rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn 33Cdo/2178/2018).

25. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti dospel odvolací súd k záveru, že žalobca v predmetnom konaní nepreukázal splnenie povinnosti vymedzenej v ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ. Žalobca v priebehu prvoinštančného konania, dôkazy o splnení povinnosti ohľadne skúmania bonity žalovaných pred poskytnutím spotrebiteľského úveru predložil až na dodatočnú výzvu súdu. Vo vyjadrení zo dňa 13.12.2023 (č.l. 80) uviedol, že schopnosť žalovaných splácať spotrebiteľský úver posudzoval na základe potvrdení o príjme pre zamestnancov, pričom tieto skutočnosti následne overil dopytom zo Sociálnej poisťovne. Následne existujúce záväzky žalovaných overil dopytom zo Spoločného bankového registra. V tomto smere odvolací súd zhodne so súdom prvej inštancie konštatuje, že z uvedených listín vyplýva, že výška príjmu žalovaných nedosahuje výšku 420 eur (č.l. 88), a teda nie je odvolaciemu súdu zrejmé, na základe akých skutočností žalobca vyhodnotil žalovaných ako subjekty spĺňajúce podmienky pre poskytnutie spotrebiteľského úveru. Zároveň z dopytu do spoločného úverového registra vyplýva, že žalovaní v čase poskytnutia úveru mali jeden úver na stavebné sporenie s mesačnou splátkou vo výške 276 eur. Odvolací súd uvádza, že len z týchto údajov nemohol žalobca úplne zistiť celkovú finančnú situáciu na strane žalovaných, a teda takýto postup nemožno považovať za splnenie povinnosti podľa ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ. V tomto smere považuje za potrebné uviesť, že ak by konanie žalobcu bolo považované za skúmanie bonity, nemožno takéto konanie považovať za náležité skúmanie bonity s odbornou starostlivosťou.

26. Odvolací súd uvádza, že na základe uvedených skutočností nemohol mať žalobca vedomosť o celkovej finančnej situácii žalovaného a takýto postup nemožno považovať za skúmanie bonity. Z uvedených listín a registra nemohol žalobca zistiť celkový stav finančnej situácie žalovaných. Odvolací súd poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu Prešov, sp. zn. 20CoCsp/49/2022, zo dňa 28.02.2023, ktorý v bode 21 uvádza nasledovné: „skúmanie bonity zo strany právneho predchodcu žalobcu bez overenia výšky čistého mesačného príjmu, výdavkov na živobytie, prípadne dlhov na poistení, daniach a podobne, nie je postačujúce pre splnenie povinnosti vyplývajúcej z ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ. Bez toho, aby právny predchodca žalobcu skúmal aj iné spomínané aspekty, napr. celkové mesačné výdavky žalovaného, nemohol si utvoriť reálny obraz o majetkovej situácii žalovaného, potrebnej pre posúdenie schopnosti žalovaného splácať dlh zo zmluvy.“ Vzhľadom na uvedené skutočnosti odvolací súd konštatuje, že bolo na žalobcovi, aby preukázal, že bonita žalovaných bola skúmaná v súlade s požiadavkami, ktoré sú na veriteľov kladené jednak újinným právom. Žalobca bol teda povinný preukázať splnenie povinnosti ustanovenej v ust. § 7 ods. 1 ZoSÚ.

27. Za týchto okolností žalobca zjavne nekonal s odbornou starostlivosťou podľa § 7 ods. 1 zákona č. 129/2010 Z.z., ale naopak, tieto svoje povinnosti porušil, keď riadne neskúmal príjem a výdavky žalovaných, čím sú naplnené predpoklady hmotnoprávnej fikcie podľa § 11 ods. 2 zákona prvá veta, t.j., že žalobca nebol oprávnený vyžadovať od žalovaných jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru.

28. Vychádzajúc z ust. § 565 Občianskeho zákonníka možno konštatovať, že ak ide o plnenie v splátkach, môže veriteľ žiadať o zaplatenie celej pohľadávky pre nesplnenie niektorej splátky, len ak to bolo dohodnuté alebo v rozhodnutí určené. Toto právo veriteľa je však limitované, nakoľko k jeho použitiu môže pristúpiť najneskôr do splatnosti najbližšie nasledujúcej splátky.

29. Predmetné ustanovenie teda umožňuje veriteľovi uplatňovať si voči dlžníkovi celú pohľadávku resp. jej nezaplatenú časť, ak dlžník nedodrжал dohodu o včasnom plnení dohodnutých splátok. Ak však veriteľ toto právo nepoužije najneskôr do zročnosti najbližšie nasledujúcej splátky, pokračuje sa v plnení v splátkach. Veriteľ však môže svoje právo použiť po opätovnom porušení povinnosti dlžníkom. Strata výhody splátok teda nenastáva priamo zo zákona.

30. Nakoľko medzi stranami sporu bola uzatvorená zmluva o spotrebiteľskom úvere, je potrebné v tomto prípade pre posúdenie platnosti jednorázového predčasného zosplatenia celého dlhu zohľadniť špeciálnu právnu úpravu vo vzťahu k ust. § 565 Občianskeho zákonníka obsiahnutú v ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Z dikcie predmetného ustanovenia vyplýva, že ak ide o plnenie zo spotrebiteľskej zmluvy, ktoré sa má vykonať v splátkach, môže veriteľ využiť právo podľa ust. § 565 najskôr po uplynutí 3 mesiacov od omeškania so zaplatením splátky a keď súčasne upozornil spotrebiteľa v lehote, ktorá nemôže byť kratšia ako 15 dní. V tomto smere možno poukázať na rozsudok Krajského súdu Prešov, sp. zn. 7CoCsp14/2021, zo dňa 29.11.2021, kde odvolací súd uviedol, že keď Občiansky zákonník v ust. § 53 ods. 9 hovorí o tom, že veriteľ môže pristúpiť k využitiu práva podľa § 565 Občianskeho zákonníka najskôr po uplynutí 3 mesiacov od omeškania so zaplatením splátky, s ktorou je spotrebiteľ v omeškaní „musí ísť vždy o konkrétnu splátku, nakoľko len v takomto prípade je možné posúdiť, či bola dodržaná zákonom stanovená minimálna lehota 3 mesiacov pre uplatnenie takéhoto práva veriteľom.“

31. Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti odvolací súd v zhode so súdom prvej inštancie konštatuje, že Oznámenie o vyhlásení mimoriadnej splatnosti zo dňa 21.09.2018 je potrebné považovať za neurčitý a neplatný právny úkon v zmysle ust. § 37 Občianskeho zákonníka. Z predloženého súdneho spisu má odvolací súd za to, že žalobca pristúpil k zosplateniu spotrebiteľského úveru ku dňu 21.09.2018, pričom žiadal vrátenie dlžnej sumy spolu s príslušenstvom ktorá ku dňu 21.09.2018 predstavovala sumu vo výške 39 855,40 eur. Oznámenie o vyhlásení predčasnej splatnosti (č.l.17) však neobsahuje uvedenie omeškanej splátky, pre ktorú žalobca pristúpil k využitiu práva podľa ust. § 565 v spojení s ust. § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. V tomto smere odvolací súd uvádza, že nešpecifikácia konkrétnej splátky, pre ktorú bola vyhlásená mimoriadna splatnosť úveru spôsobuje neurčitosť takéhoto úkonu, nakoľko bez tejto špecifikácie nemožno posúdiť, či došlo k splneniu podmienky stanovenej v ust. § 53 ods. 9 OZ, ktorá umožňuje využitie práva podľa ust. § 565 Občianskeho zákonníka. Zároveň pre posúdenie určitosti a následnej možnosti, či k zosplateniu dlhu došlo v súlade so zákonom je nutné, aby bolo zrejmé s ktorou splátkou je dlžník v omeškaní. (viď rozsudok Krajského súdu Prešov 17Co/171/2018 zo dňa 04.04.2019).

32. Odvolací súd poukazuje na rozsudok Krajského súdu Prešov sp. zn. 7CoCsp14/2021 ktorý uviedol, že „neuvedenie konkrétnej splátky, pre ktorú žalobca jednorazovo predčasne zosplatil celý dlh, vyplývajúci z úveru, spôsobuje absolútnu neplatnosť tohto jednostranného právneho úkonu žalobcu pre jeho neurčitosť (§ 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka).“

33. Žalovaný namietal, že nesúhlasí s odôvodnením súdu, že splátka pre ktorú pristúpil k vyhláseniu mimoriadnej splatnosti je dôležitá pre stanovenie začiatku plynutia premlčacej lehoty v zmysle ust. § 103 Občianskeho zákonníka, pričom súd prvej inštancie vychádzal z rozhodnutia Krajského súdu Prešov sp. zn. 6Co/26/2017 zo dňa 28.06.2018. Odvolací súd považuje za potrebné zdôrazniť že predmetnou otázkou sa v rámci svojej rozhodovacej činnosti zaoberal Najvyšší súd SR, ktorý túto otázku ustálil v rozsudkoch napr. sp. zn. 2Cdo/18/2022 zo dňa 30.01.2023, sp. zn. 7Cdo/268/2020 zo dňa 29.11.2022, sp. zn. 5Cdo/224/2021 zo dňa 30.11.2022.

34. So zreteľom na všetky tieto dôvody hodnotí odvolací súd preskúmaný rozsudok súdu prvej inštancie v jeho napadnutej časti, a teda vo výroku II. a III. ako vecne správny, v dôsledku čoho bol potvrdený postupom podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, pričom správne výroku vo veci samej zodpovedá aj výrok o trovách konania.

35. V odvolacom konaní žalobca nebol úspešný. Naopak fakticky plne úspešní boli žalovaní, ktorým vznikol zásadne nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP). Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaní boli v odvolacom konaní pasívni, k odvolaniu sa nevyjadrili, náhradu trov odvolacieho konania si neuplatnili, a podľa obsahu spisu im ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli. Odvolací súd vychádzal z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúcim procesnú ekonomiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nelogické, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho sporu.

36. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 odsek 1 CSP).

Dovolateľ má právo zvoliť si advokáta a možnosť obrátiť sa na Centrum právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP).

Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva (§ 125 ods. 2 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).